

Dnevnik grupe Termini – frakcija Skoplje

Formiranje grupe Termini

Jedna od grupa formiranih u letnjoj školi u Ohridu bila je grupa Termini. Ideja grupe (bila) je da se razrade, ali i da se povežu u mrežni sistem određeni termini koji se koriste u savremenoj umetnosti i društvu, i s tim ciljem promisli njihovo značenje i upotreba danas. Ideja nije bila da se načini još jedan leksikon u kome će biti objašnjeni pojedini termini, već da se iznađe kreativan način i pristup njihovom reformulisanju, odnosno, kao što smo kasnije shvatili, da se 'dežargonizuju' ili afirmišu određeni termini koje upotrebljavamo u praksi.

Ono što nas je interesovalo bilo je poreklo određenih termina – kako su se oni formirali, razvijali, na koji način su se pojavili u svakodnevnoj upotrebi u savremenoj umetnosti, društvu, kako su ušli u žargon savremenosti i koje je njihovo značenje danas. Grupa se od samog početka orijentisala ka 'proizvodu' i imala pred sobom zamišljeni cilj koji je trebao da proistekne iz jednogodišnjeg rada. Prva ideja bila je izdavanje knjige, ali se vremenom ta zamisao razvila u više pravaca...

Samu ideju o istraživanju i bavljenju terminima predložio je Bojan Đorđev koji nam je dostavio jednu 'beskonačnu' listu 'hot words' (oko 700 reči). Na ovoj listi bili su zastupljeni termini koji su deo vokabulara savremene umetnosti i društva.

Nakon Ohrida i Bojanovog predloga, grupe su imale skype susret na kome su se, zbog tehničkih problema, nedovoljno razumele da bi definisale početak rada na svim tim terminima. U tom trenutku svi smo se osećali kao da stojimo na rubu ambisa zato što smo imali neku generalnu ideju koja nas je sve privukla, ali nismo znali kako da je razvijemo. Rešili smo (putem e-maila) da odaberemo određene termine s 'besko-

dnevnik grupe Termini – frakcija Skoplje
TABAK 1/a
TABAK 1/b

načne' liste, u skladu sa sledećom podelom: termini koje poznajem; termini koji se ponavljaju, ali ih ne poznajem; termini koji su sumnjivi; opšta mesta; termini koje najviše koristim; termini bez adekvatnog prevoda; neologizmi; lični termini koje upotrebljavam.

Ovaj zadatak, barem mi iz skopske grupe, svi smo shvatili različito. Imali smo listu termina s kojom smo hteli da radimo, i koja je još uvek bila duga i neobrađena. Međutim, način klasifikacije termina predstavljao je još uvek veliku enigmu.

Grupa iz Skoplja bila je raznolikog sastava. Nju su u tom momentu činili članovi sa različitim profesionalnim iskustvom i interesovanjima. Grupa je rešila da pre svega radi na definisanju pristupa i dođe do konsenzusa oko interesa za određene termine. To je bilo teško, pa je sledeći korak bio da se termini klasifikuju prema ličnoj upotrebi i nađe način da se oni prevedu u različite medije – odnosno, da se iznađu formati njihovog predstavljanja. (Na primer, upotreba termina u tekstu, ali i njihovo prevođenje u druge medije da bi mogli da komuniciraju s interesnim grupama iz različitih oblasti.)

Tako smo u ovom početnom periodu tražili metod i pristup radu na ovim terminima i određivanju procesa njihove razrade. Veliki deo našeg rada prošao je u promišljanju termina.

Da bi proverili svoja razmišljanja, ali i da bi ih potvrdili, rešili smo da pozovemo Suzanu Milevsku da bi razgovarali s njom. Imali smo jednu sesiju koju smo posvetili razgovoru o rizomu i njegovoj upotrebi kao metodologiji. Posle ovog susreta grupa se okuražila da produži s radom, iako još uvek nismo imali određenu metodologiju rada, odnosno pristup.

Međutim – iskristalisala se jedna ideja – da se upoznaju određeni termini kroz ličnu perspektivu. Rešili smo da svako od nas izabere jedan termin i da ga razradi u skladu sa sledećim kriterijumima:

- ~ prvo upoznavanje s terminom
- ~ vizuelna predstava tog termina
- ~ prva upotreba termina u govornom jeziku
- ~ reference
- ~ široka (fleksibilna) upotreba termina

☞ Sa Suzanom smo razradili dva termina (the fold i networking), ali nadalje ova ideja, premda nam se činila dosta interesantnom, nije produbljena. Ipak, taj pristup nam je pomogao da sagledamo termine i naš odnos prema njima iz različitih perspektiva.

☞ Zatim je ponovo došlo do zastoja u našem radu koji je trajao sve do radionice s Kale Hammom. Ovu radionicu smo iskoristili za nastavak i definisanje pristupa radu s terminima, ali ipak nismo videli definisan i jasan način kako da produžimo s radom.

☞ Na radionicama s Hamom rešili smo da prethodno izabrane termine (one koje je svako sam odabrao s 'beskonačne liste') zapišemo na listiće i zalepimo na 'veliko staklo'. 'Veliko staklo' je predstavljalo klasifikaciju termina po grupama u nekoliko kategorija:

- ☞ ~ termini koje vidim
- ☞ ~ termini koje čujem
- ☞ ~ termini koje osećam
- ☞ ~ grupa termina koje u potpunosti ne razumem
- ☞ ~ über-termini – oni koje ne možemo da smestimo samo u jednu kategoriju, budući da su opšte primenljivi.

☞ Razvrstavanje u kategorije odvijalo se grupno i na ovaj način su se razvile diskusije i razlike u percepciji termina t.j. različitih pristupa njihovom čulnom doživljaju (npr. sound art – mada je opšteprihvaćeno da se ovaj termin odnosi na audio formu, ipak za neke od nas on pre pripada kategoriji gledanja nego slušanja).

☞ Zatim smo se podelili u manje grupe i svako od nas je pokušao da iznađe neku logičku povezanost ili novo značenje termina. Iz ovog postupka nastali su interesantni spojevi dva ili tri termina u jednoj kombinaciji, o kojima smo zatim diskutovali da mogu da se razviju i prevedu u različite medije (npr. tekst + slika, tekst + zvuk itd.), i da ih možemo organizovati u programske celine. Ideja je bila da se kreiraju kategorije s ciljem da definišemo kako termini mogu da se istražuju kroz različite formate, kako se termin upotrebljava ili može da se upotrebi u različitim medijima: tekst, verbalna obrada, vizelna, audio...

☞

TABAK 2/a
TABAK 2/b
dnevnik grupe Termini – frakcija Skopje
dnevnik grupe Termini – frakcija Skopje

(U procesu rada i naših ne toliko intenzivnih, ali ipak delotvornih susreta došli smo do više ideja kako da se projekat razvije. Budući da ne možemo sve da primenimo, rešili smo da ove ideje svrstamo u segment nazvan 'groblje ideja').

☞

Paralelno s nama, u radionici s Hamom učestvovala je i grupa Identiteti koja je sebe videla kao 'začin' grupi Termini. Oni su rešili da razvijaju svoj pristup prema problematici nezavisnoj od naše. Načinili su spoj dva termina ne bi li sazdali jedan nov. U tom cilju oni su izmislili lažnu istoriju razvoja termina, s lažnim referencama na njihov razvoj. Kasnije su pokušali da umetnu ove novonastale reči u Vikipediju, ali nažalost njihova slava u virtuelnom svetu trajala je kratko: budući da nisu poštovali protokol on-line enciklopedije, ubrzo su bili uklonjeni iz nje. Njihov način rada dao nam je ideju da možda nije loše da se termini razmatraju i iz ove perspektive, te da se u obzir uzme i ovakav pristup kreiranju novih termina.

☞

Nakon našeg angažmana s Hamom rad u grupi ponovo je zapao u inerciju koja je trajala sve do radionice s Bojanom Cvejić. Na njoj je cela grupa, i beogradska i skopska, konačno radila zajedno što je doprinelo i boljem međusobnom upoznavanju. Ova radionica predstavljala je značajan podsticaj za obe 'frakcije' grupe Termini.

☞

Bojana nas je motivisala da radimo na nekoliko termina koji su deo leksikona EDA (East Dance Academy). Najpre smo se koncentrisali na termin kontekstualni pristup umetnosti koji je specifičan za umetničku praksu u našem regionu, a kasnije smo počeli da radimo i na terminu festival(i). Ono što je značajno za ovu radionicu je da su dve grupe (skopska i beogradska) prvi put počele da rade zajedno na lociranju porekla, suštine i konteksta ovih termina, i počeo je da se nazire pravac u kome treba nadalje da se kreće naš rad. Putem zajedničkih asocijativnih i relacionih promišljanja termina i uz jasan sistematski pristup počelo je da se otkriva njihovo značenje i povezuje s praksama koje se odnose na ove termine.

☞

Na radionici smo podelili zadatke, i svaka grupa imala je obavezu da razradi termine i napiše tekst. Naša grupa (Skopje) nastavila je da promišlja termin festival(i). Budući da smo s Bojanom malo razgovarali na ovu temu, zbog kratkog boravka u Beogradu imali smo više posla na njegovoj razradi. Radili smo u skladu s pristupom koji je ona predložila,

i rešili da pozovemo spoljnog člana, te se tako uključila Iskra Gešoska sa svojim savetima, idejama i usmerenjima.

Iskra nam je malo 'začiniła' atmosferu budući da smo imali potrebu da nadomestimo odsustvo dvoje člana grupe koji su u međuvremenu odustali od rada s nama iz ličnih razloga. Važno je bilo to što su nam motivacija i entuzijazam još uvek na solidnom nivou, pa se grupa nije raspala, već je ponovo pronašla motivaciju da svako individualno, ali i grupno nastavi da radi. Grupa, sada sastavljena od tri člana, zajedno sa spoljašnjim, nastavila je da problematizuje termin festivali, da razmatra kontekst regiona u kojem se on razvijao, njegovo značenje i upotrebu... Razgovarali smo, komentarisali, pisali...

Rad se intenzivirao kada smo se sreli s beogradskom grupom (Time share). Tu je definisana 'velika grupa', učvrstilo se prijateljstvo, radilo se na novim terminima i na svežim razmišljanjima, ali se razgovaralo i o produženju zajedničkog rada 'velike grupe Termini'...

I još nešto od skopske 'frakcije'...

Prihvatili smo da učestvujemo u projektu koji se zasniva na samoorganizaciji i samoedukaciji iako je on nekima od nas bio poznat u drugačijim okvirima, a drugima je bio nedovoljno poznat, ali zanimljiv. Naviknutim na hijerarhijski model funkcionisanja, bilo nam je teško da odjednom prihvatimo da radimo u skladu s ovako predloženim mehanizmima. Pa ipak, jednogodišnji period koji nam je bio na raspolaganju proizveo je direktne i indirektne načine na koji smo upoznali prednosti ovih samoedukativnih procesa.

Pronalaženje sopstvenog puta, pristupa, traženje motiva za rad posle svakog 'neuspeha' menjalo nas je i transformisalo svakodnevno. Suočavali smo se s vremenom, zadacima, ciljevima na drugačiji način. Imali smo prostora i vremena da razmišljamo i promišljamo, iznova i iznova. Imali smo vremena i prostora da tražimo i iznalazimo načine kako da rešavamo nedoumice, a i da se gubimo u njima. Suočili smo se s procesom koji je u potpunosti otvoren za nas i sa odgovornošću šta ćemo da radimo s tim otvorenim prostorom, kako ćemo razvijati proces, šta ćemo dodavati, oduzimati.

dnevnik grupe Termini - frakcija Skoplje TABAK 3/a
dnevnik grupe Termini - frakcija Skoplje TABAK 3/b

Najveću dobit za rad u grupi predstavljao je Timeshare Campus u Skoplju i Beogradu, gde je grupa dobila svoje značenje - odnosno, konačno smo postali celina. Mogućnost da zamenimo virtuelni realnim prostorom omogućila nam je da se upoznamo kroz rad, a i kroz način na koji razmišljamo i promišljamo stvari. U ovom intenzivnom periodu došlo je do kohezije dve grupe i zajedničkih rezultata (Izdanje u nastajanju, Otvorena štamparija, zajednički izazovi za dalji rad, saradnja...).

